

Talousarvion 2026 ja taloussuunnitelman 2026-2028 laadintaohjeet

Kunnanhallitus 25.08.2025 § 189

272/02.02.01/2025

Kontiolahden kunnan hallintosäännön 59 §:n mukaan kunnanhallitus hyväksyy talousarviokehityksen ja talousarvion laadintaohjeet. Toimielimet laativat talousarvioehdotuksensa.

Vuonna 2024 kunnan tilinpäätös oli noin 0,7 miljoonaa euroa ylijäämäinen ja vuoden 2025 tilinpäätöksen arvioidaan olevan talousarvion mukainen eli noin 1,4 miljoonaa euroa alijäämäinen.

Kontiolahden kunta on investoinut merkittävästi viime vuosina. Suuri investointitaso näkyy kasvaneiden poistojen ja velanhoitokustannusten kautta käyttötaloutta heikentävänä tekijänä. Investointitason tulee olla vuosikatteen näkökulmasta tarkasteltuna kestävällä tasolla, velkaantumiseen liittyvien riskien kasvun, korkotason nousun ja korkean investointitason menoja lisäävien vaikutusten rajoittamiseksi. Voimassa olevan investointisuunnitelman mukaan poistot tulevat kasvamaan 145 000 eurolla vuodelle 2026 vuoteen 2025 verrattuna. Suunnitelmavuodelle 2027 poistojen määrä vähenee 325 000 eurolla ja 134 000 eurolla vuodelle 2028 aina edellisvuoteen verrattuna.

Valtionosuuslaskelmaennusteet ovat muuttuneet vuoden 2025 aikana taloussuunnitelmakaudelle tehtyihin arvioihin verrattuna. Kesäkuussa julkaistujen ennusteiden mukaan vuoden 2026 valtionosuudet tulisivat olemaan 16,9 miljoonaa euroa eli 0,56 miljoonaa euroa vähemmän kuin aiemmassa taloussuunnitelmassa. Vuoden 2027 alusta on toteutumassa valtionosuusuudistus, jolla tulee olemaan merkittäviä vaikutuksia valtionosuuksiin. Uudistuksen määräytymisperusteet eikä uusi lainsäädäntö ole vielä selvillä talousarvion laadinnan aikaan, minkä vuoksi valtionosuuksien realistinen arviointi suunnitelmavuosille 2027–2028 on mahdotonta.

Verotulojen ennusteet ovat tarkentuneet taloussuunnitelmakaudelle. Elokuussa tehtyjen ennusteiden mukaan vuodelle 2026 verotulokertymän ennustetaan paranevan 0,55 miljoonaa euroa ja 0,8 miljoonaa euroa vuodelle 2027 verrattuna taloussuunnitelmakaudelle 2025–2027 tehtyyn ennusteeseen.

Uusi kunta-alan palkkaratkaisu tulee lisäämään kunnan henkilöstökustannuksia merkittävästi taloussuunnitelmakaudella. Korkoa korolle laskien uuden sopimuskauden (1.5.2025–29.2.2028) palkkakustannukset tulevat nousemaan jopa 9,5 %. Toimintakulujen kasvun rajaamista on jatkettava toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi tulevina vuosina. Uudet menoja lisäävistä toimet tulee rajata lakisääteisten velvoitteiden täyttämiseen. Talousarviovalmistelun edetessä osastojen tulee valmistella talousarvioesitykset kunnanhallituksen 8.9.2025 antaman talousarviokehityksen mukaisesti.

Sote- ja pelastustoimen kiinteistöt tulee yhtiöittää vuoden 2026 alusta voimassa olevan lainsäädännön mukaan. Yhtiöittämisvelvoite perustuu kilpailuneutraaliteettivaatimukseen. Kunnan toimiessa markkinoilla, sen tulee toimia samoin pelisäännöin kuin markkinoilla toimiva yksityinen toimija. Yhtiöittäminen on valmistelussa talousarvion laadintahetkellä. Yhtiöittämisellä on suoria vaikutuksia kunnan taloussuunnitelmaa mm. vuokratulojen, kiinteistöjen ylläpitokustannusten, poistojen ja lainanhoitokustannusten kautta. Yhtiöittämistapa vaikuttaa siihen,

millaiset taloudelliset vaikutukset yhtiöittämisellä on kunnan kannalta. Yhtiöittämisen taloudelliset vaikutukset tarkentuvat syksyn aikana ja tämä tullaan huomiomaan talousarviokehityksen antamisen yhteydessä.

Kunnan lainojen suojausaste on korkea, jonka vuoksi korkomarkkinoiden heilunnalla ei ole äkillisiä suoria vaikutuksia kunnan korkokustannuksiin. Uusilla talousarviolainoilla on olennainen vaikutus tulevien vuosien korkokustannusten kehitykseen. Korkomarkkinat ovat tasaantuneet kuluvan vuoden aikana, mutta maailman poliittiset tilanteen saattavat tehdä niihin nopeastikin muutoksia.

Talousarviota valmistellaan kunnissa muutosten ja epävarmuustekijöiden keskellä, minkä vuoksi tulevat vuodet tulevat olemaan taloussuunnittelun osalta haasteelliset.

Vuoden 2025 kunnallisveroprosentti on 8,8 %. Vuoden 2026 kunnallisveroprosentista tulee päättää 17. marraskuuta mennessä. Kunnallisveroprosentista päätetään prosenttiyksikön kymmenyksen tarkkuudella.

Talousarviokirjan tulee olla linjassa kuntastrategiaan. Kuntastrategian toteuttamista tukevat toiminnalliset tavoitteet ja mittarit ovat osa taloussuunnitelmaa. Talousarvion toiminnalliset tavoitteet asetetaan kuntastrategian mukaisista näkökulmista.

Kestävä ja terve kuntatalous

- Loistavin asenne - Olemme haluttu työnantaja
- Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö
- Kehittyvien asumisen ja elämisen ympäristö
- Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö

Kahdelle ensimmäiselle näkökulmalle tulee asettaa 1–2 tavoitetta. Muiden näkökulmien osalta tulosalueiden tulee asettaa omaan toimintaan liittyvien näkökulmien osalta yhteensä 1–3 tavoitetta. Asetettavat tavoitteet kohdistuvat olennaisiin toimintoihin ja ohjaavat kehittämään toimintatapoja ja siten toiminnan tuloksellisuutta. Tavoitteiden tulee olla selkeitä, jotta niitä voidaan mitata mahdollisimman yksiselitteisillä ja konkreettisilla mittareilla ja menetelmillä.

Liite:

1.) Kontiolahden kunnan talousarvion 2026 ja taloussuunnitelman 2026–2028 laadintaohjeet

Lisätietoja: talousjohtaja Minna Kuusela-Hurskainen p. 050 302 8003

Kunnanjohtajan ehdotus:

Kunnanhallitus päättää:

- 1) hyväksyä talousarvion 2026 ja taloussuunnitelman 2026–2028 laadintaohjeet ja
- 2) käsitellä talousarviokehityksen kunnanhallituksen kokouksessa 8.9.2025.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Merkintä: Tekninen johtaja Tommi Hirvonen ja kasvatus- ja koulutusjohtaja Leila Kurki olivat paikalla keskustelun aikana, mutta eivät osallistuneet päätöksentekoon.

Merkintä: Leena Nyysönen oli poissa keskustelun aikana klo 18:04-

18:06, mutta osallistui päätöksentekoon.

Merkintä: Kokouksessa pidettiin tauko klo 18:49-18:58.